

Op 27 mei 2025 wijdden we onze jaarlijkse focusdag wetenschapscommunicatie aan het communiceren als onderzoeker in tijden van misinformatie. Dit waren de belangrijkste bevindingen en tips van de dag:

- Actively Open-Minded Thinking (AOT), analytisch denken en het vervullen van noden hebben de grootste impact in de weerbaarheid tegen misinformatie vanuit psychologisch standpunt. Dit betekent dat er niet één oplossing is in de strijd tegen misinformatie. Beleidsinitiatieven moeten inzetten op meerdere dimensies (psychologisch, pedagogisch, juridisch, technologisch).
- Factchecken helpt, maar inoculatie werkt beter. Waarom? Misinformatie blijft makkelijk hangen omwille van uiteenlopende psychologische processen. Wil je toch misinformatie ontkrachten of debunken? Doe dit dan in detail en geef altijd mee (1) waarom de informatie niet correct is en (2) wat er dan wel correct is. Begin en eindig altijd met de correcte info.
- Terugkomen op een eerder gemaakte claim heeft niet de gevolgen die we vaak denken! Er wordt je weldegelijk een fout vergeven als er duidelijk gecommuniceerd wordt waarom de fout werd gemaakt en wat de correcte informatie dan wel is. Blijf vooral investeren in het ontkrachten van misinformatie met feiten.
- Durf te communiceren en in dialoog te gaan met het brede publiek. Ken je de cijfers? Ben je vertrouwd met de materie? Dan ben je expert! Probeer daar steeds zelf de afweging te maken waar jij je comfortabel bij voelt, maar durf! Je haalt er heel wat interessante inzichten uit voor je eigen onderzoek en toekomstige communicatie-initiatieven.
- Heb altijd je publiek voor ogen! Wie zijn zij en wat vinden zij belangrijk? Zet desnoods mensen in die jouw doelpubliek vertrouwt om de boodschap over te brengen.
- Gebruik geen technische of wetenschappelijke taal en hou het kort. Het gebruiken van eenvoudige visuals kan hierbij ook helpen, ook al is de materie complex.
- Vertel vanuit je eigen onderzoek en wees transparant over het proces. Het publiek wil vooral eerlijke communicatie. Zo overtuig je de twijfelaars.
- Werk pro-actief! Contacteer zelf een journalist of ga aan de slag op een factchecking platform, gebruik sociale media of schrijf een opiniestuk. Geef journalisten eventueel een duidelijk en ready-to-use communicatiepakket (mogelijke titels, mogelijke posts voor sociale media) mee, dan is er minder kans op “vertaalfouten”. Weet dat journalisten vooral nood hebben aan bereikbare experts en experts met respect voor het journalistieke vak.
- Als je met je onderzoek naar buiten komt, dan stel je je als persoon kwetsbaar op. Daarom is het belangrijk dat er vanuit instellingen geïnvesteerd wordt in beloning en ondersteuning van onderzoekers die breed communiceren over hun onderzoek. Maar ga ook zelf op zoek naar steun van andere, geëngageerde onderzoekers.

Ga zeker eens door [The Debunking Handbook 2020](#), een handig overzichtsdocument over hoe misinformatie werkt en hoe je het kan debunken! (DOI:10.17910/b7.1182)

fwo